

Μπορούμε να αποφύγουμε ένα νέο μνημόνιο

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ:

Καθοριστικής σημασίας η αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων δαπανών και οι προσωρινές φορολογικές ελαφρύνσεις

Αναβαθμίστηκε η σημασία των νέων τεχνολογιών

Η κρίση της πανδημίας λειτούργησε ουσιαστικά σαν ένα μεγάλο τεστ σε πραγματικές συνθήκες. Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της Κύπρου έδειξαν ότι διαθέτουν αντανάκλαστικά και προσαρμοσθηκαν πολύ γρήγορα.
Είναι γεγονός ότι με την κρίση αναδείχθηκε και αναβαθμίστηκε όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και διεθνώς η σημασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς και των νέων τεχνολογιών. Και σε αυτό το πεδίο το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας έδρασε προνοητικά και πρωτοποριακά. Θα ήταν όμως παράλειψή μου να μην αναφέρω ότι ο τομέας γενικά αντέδρασε με ευθύνη και αποτελεσματικότητα. Εκτιμώ ότι για όσο χρόνο και αν απαιτηθεί ο τομέας θα συνεχίσει να ανταποκρίνεται θετικά. Ανεξάρτητα από την κρίση ο ρόλος των νέων τεχνολογιών και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα είναι ακόμα πιο σημαντικός. Ταυτόχρονα τονίζω ότι δεν μπορεί να υποκατασταθεί η συμβατική εκπαίδευση, η ανθρώπινη επαφή και οι διαπροσωπικές σχέσεις. Μεταξύ άλλων, σημειώνω ότι το κοινωνικό κεφάλαιο που δημιουργείται ως αποτέλεσμα αυτών των επαφών και σχέσεων είναι ανεκτίμητο. Αυτό θα πρέπει να κατανοηθεί καθώς αγγίζει ευρύτερα ζητήματα όπως αυτό της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Του Γιάννη Αντωνίου

Θα πρέπει να κάνουμε την καλύτερη δυνατή διαχείριση σε όλα τα επίπεδα χωρίς εφησυχασμό και υπερβολές ώστε να αποφύγουμε ένα νέο Μνημόνιο, προειδοποιεί ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους, Πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Αναφέρεται στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια στην Κύπρο και υπογραμμίζει την ανάγκη παρέμβασης σε ανώτατο επίπεδο ώστε να αρθεί η απόφαση του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Πίπλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ) στην Ελλάδα, με την οποία πλήττει καίρια ο πολύ επιτυχημένος θεατός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Κύπρο. **Η πανδημία δημιουργεί ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον για το σύνολο της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Πώς βλέπετε την εικόνα που διαμορφώνεται;**

Τα δεδομένα για την παγκόσμια οικονομία είναι εξαιρετικά δύσκολα καθώς η πανδημία δεν υποχωρεί. Ήδη οι οικονομικοί δείκτες και οι προβλέψεις για τις μεγάλες χώρες περιλαμβανομένων των ΗΠΑ, της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Βρετανίας είναι δυσοίωνες. Εκ των πραγμάτων ελλοχεύουν τεράστιοι κίνδυνοι. Τελικά θα πρέπει να αναμένουμε το εμβόλιο για να αντιμετωπισθεί ριζικά η πολυδιάστατη κρίση. Είναι σημαντικό να μάθουμε να ζούμε και να διαχειριζόμαστε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον COVID-19. Όμως θα πρέπει να ληφθούν ακόμα περισσότερα ριζοσπαστικά μέτρα για να μειωθούν οι αρνητικές συνέπειες της κρίσης. Στην περίπτωση της ΕΕ η υιοθέτηση ενός Σχεδίου Μόρσιελ καθίσταται πλέον στρατηγικός μονόδρομος. Οι ευθύνες αλλά και οι υποχρεώσεις της Ένωσης για την αντιμετώπιση της πολυδιάστατης κρίσης είναι τεράστιες. **Ειδικά για την Κύπρο είναι προφανές ότι τα δύσκολα θα φανούν μετά το φθινόπωρο, όταν εκκνεύσουν και τα κυβερνητικά σχέδια στήριξης των επιχειρήσεων και εργαζομένων.**
Αναπόφευκτα επηρεάζεται και η Κύπρος από αυτή την κατάσταση. Το κράτος θα πρέπει να πράξει το καλύτερο δυνατό υπό τις περιστάσεις στήριζοντας επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ο ιδιωτικός τομέας θα χρειαστεί πολυδιάστατη στήριξη καθώς

θα υπάρξουν πολλαπλές ανάγκες. Πέραν των διάφορων στοχευμένων προγραμμάτων της ΕΕ και του δανεισμού η κυβέρνηση θα πρέπει να τολμήσει να προβεί σε επαναξιολόγηση των δημοσίων δαπανών και να πάρει τα επιβαλλόμενα μέτρα. Επιπρόσθετα, θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να προχωρήσει και με προσωρινές φορολογικές ελαφρύνσεις για τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Η τουριστική πολιτική την οποία είχε εξαγγείλει η κυβέρνηση και για την οποία είχε δαπανήσει μερικά εκατομμύρια για διαφημιστικούς σκοπούς

απέτυχε. Επιπρόσθετα, διαπιστώνοντας ότι η αναζωπύρωση της πανδημίας προήλθε από τις πύλες εισόδου στη Δημοκρατία μπορεί να ληφθεί ότι θα έπρεπε να είμαστε πολύ πιο προσεκτικοί. Θα ήταν καλύτερα να υπήρχε επικέντρωση στον εσωτερικό τουρισμό καθώς και στην απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς γενικότερα σε συνδυασμό με περισσότερη προσοχή στις αφίξεις. Και είχαν γίνει εισηγήσεις για μια τέτοια προσέγγιση. Σε αυτή τη συγκυρία είναι σημαντικό να υπάρξει η καλύτερη δυνατή διαχείριση των δημοσίων πόρων.

Ούτως ή άλλως τα δεδομένα τώρα είναι πολύ δύσκολα. Αλλά θα πρέπει να πράξουμε το καλύτερο υπό τις περιστάσεις με σοβαρότητα και χωρίς μικροπολιτικές σκοπιμότητες. **Δεν σας ανησυχούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα και η αύξηση του δημόσιου χρέους;**
Ανησυχώ πολύ περισσότερο για την ευρύτερη κατάσταση της οικονομίας και την αβεβαιότητα. Με προβληματίζει ιδιαίτερα η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, ο κίνδυνος για κλείσιμο

επιχειρήσεων, καθώς και η αύξηση της ανεργίας και της ανισότητας. Ως εκ τούτου η δημοσιονομική πολιτική καθίσταται το πιο σημαντικό εθνικό εργαλείο για αντιμετώπιση της κρίσης. Η άνοδος του δημόσιου χρέους θα αντιμετωπισθεί στην πορεία του χρόνου με την ομαλοποίηση της κατάστασης. Θα πρέπει στο παρόν στάδιο να κάνουμε την καλύτερη δυνατή διαχείριση σε όλα τα επίπεδα χωρίς εφησυχασμό και υπερβολές. Θεωρώ ότι με μια τέτοια προσέγγιση θα είναι δυνατό να αποφύγουμε ένα νέο Μνημόνιο. Τονίζω ότι τα οποιαδήποτε μέτρα εξορθολογισμού των δημοσίων δαπανών ληφθούν από εμάς θα είναι υποφερτά ενώ ένα νέο Μνημόνιο θα είναι οδυνηρό. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αξιοποιήσουμε αυτή την περίοδο για την προώθηση του νέου κοινωνικοοικονομικού μοντέλου του αύριου.

Πλήγμα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Πίπλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ) στην Ελλάδα αποφάσισε την επικαιροποίηση του πλαισίου αναγνώρισης αλλοδαπών πίπλων σπουδών που αποκτήθηκαν με σπουδές εξ αποστάσεως. Τι ακριβώς προβλέπει η απόφαση;
Η συγκεκριμένη απόφαση του ΔΟΑΤΑΠ συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι οι τελικές εξετάσεις θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα στην έδρα του κάθε πανεπιστημίου. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι εξ Ελλάδος φοιτητές οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε εξ αποστάσεως προγράμματα κυπριακών πανεπιστημίων θα πρέπει να έρχονται στην Κύπρο για τις τελικές εξετάσεις. Μέχρι τώρα οι εξετάσεις λαμβάνονταν χώρα σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας - Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο κ.λπ. Η απόφαση αυτή είναι τουλάχιστον ατυχής, καθώς εν μέρει ακυρώνει την ουσία και τον λόγο ύπαρξης των εξ αποστάσεως προγραμμάτων και ανεβάζει σημαντικά το κόστος σπουδών. Πέραν τούτου, φαίνεται ότι παραβιάζει βασικές αρχές της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Αν αυτή η πολιτική δεν διαφοροποιηθεί θα επηρεάσει αρνητικά κυρίως τα ιδιωτικά κυπριακά πανεπιστήμια και την οικονομία γενικότερα. Προφανώς η απόφαση αυτή είχε συγκεκριμένα κίνητρα. **Η απόφαση προκάλεσε την έντονη αντίδραση της Συνόδου των Πρυτάνεων στην Κύπρο, η οποία ζητεί την άμεση ανάκλησή της. Βλέπετε να υπάρχει**

δυνατότητα για κάτι τέτοιο;
Ήταν όχι μόνο αναμενόμενη αλλά και πολύ θετική η αντίδραση της Συνόδου των Πρυτάνεων στην Κύπρο για την εν λόγω απόφαση του ΔΟΑΤΑΠ. Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι θα επηρεαστούν αρνητικά οι Έλληνες φοιτητές αλλά πολύ περισσότερο και τα κυπριακά πανεπιστήμια στα οποία απασχολούνται πολλοί εκλεκτοί συνάδελφοι από την Ελλάδα. Θα επηρεασθεί δυσμενώς ένας πολύ υποχόμενος τομέας για την οικονομία και την κοινωνία. Ως εκ τούτου είναι σημαντικό να αναστραφεί. Βλέπουμε το πως η Τουρκία έχει διαχρονικά δημιουργήσει και στηρίζει τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα κατεχόμενα. Θα είναι μια πολύ αρνητική εξέλιξη εάν αποφάσεις αμφίβολου νομικού ισχύος που λαμβάνονται στην Ελλάδα πλήξουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες εκφάνσεις του δημόσιου βίου στην ελεύθερη Κύπρο. Γι' αυτό θεωρώ ότι θα πρέπει να γίνει παρέμβαση στο ανώτατο επίπεδο από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη προς τον Πρωθυπουργό Μητσοστάκη. Πέραν τούτου, οποιοδήποτε υποχρέωση αλλά και δεσμών μεταξύ των δύο χωρών, μια δυνατή τριτοβάθμια εκπαίδευση και μια ισχυρή οικονομία στην Κύπρο εξυπηρετεί ταυτόχρονα ευρύτερα ελληνικά συμφέροντα. Δράττομαι της ευκαιρίας αυτής να υπογραμμίσω τη σημασία της καλύτερης δυνατής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών. Με μια τέτοια προσέγγιση και με συντονισμό ενεργειών θα προκύπτουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα σε όλα τα επίπεδα.

Να γίνει παρέμβαση από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη στον Πρωθυπουργό Μητσοστάκη

ΑΠΟΨΗ

Μια επιτυχημένη συνταγή ισορροπίας οικογένειας και επιχείρησης

Το μεγαλύτερο ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο είναι οικογενειακές. Η ιδιαιτερότητά τους έγκειται στο γεγονός ότι οι αξίες που διέπουν την οικογένεια δι-απερνούν και το όραμα της εταιρείας. Στο σύγχρονο όμως παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, οι προκλήσεις της ευμετάβλητης αγοράς και συνεκδοχικά η βιωσιμότητα μιας οικογενειακής εταιρείας απαιτεί οργανωμένη επιχειρηματική στρατηγική που θα εξασφαλίζει την περσοφορία και την ανταγωνιστική κυριαρχία της εντός και γιατί όχι και εκτός Κυπριακής αγοράς σε βάθος χρόνου. Η ανάπτυξη της θα πρέπει συνεχώς να ισορροπεί μεταξύ των αναγκών της επιχείρησης και των προσδοκιών των μελών της οικογένειας. Η έλλειψη οργανωμένης στρατηγικής και σωστής διακυβέρνησης που να

επιτυγχάνει ισορροπίες μεταξύ της οικογένειας και της επιχείρησης συνιστά τη συχνότερη αιτία αποτυχίας οικογενειακών επιχειρήσεων. Στην πλειοψηφία τους οι διοικούντες πέφτουν συχνά σε ποικίλες «παγίδες» που δημιουργούν σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία και τη μελλοντική πορεία της επιχείρησης αλλά και παρουσιάζουν αδυναμία σχεδιασμού μακροπρόθεσμων κινήσεων για τη βιώσιμη πρόοδο και ανάπτυξη της. Η κουλτούρα και οι συναισθηματισμοί που διέπουν τη μέση οικογενειακή επιχείρηση, η ανυπαρξία οργανωτικών δομών και μηχανισμών λειτουργίας της επιχείρησης, αλλά και η συνήθης νοοτροπία μιας υπερβολικής αυτοπεποίθησης, ενίοτε αποδίδουν αλλά σχεδόν πάντα λειτουργούν και ως αδυναμίες και παγίδες που θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση της επιχείρησης. Τα προβλήματα αυτά πιθανόν να είναι λιγότερο ορατά σε οικογενειακές επιχειρήσεις πρώτης γενιάς (όπου ο ηγέτης είναι και ο ιδρυτής) αλλά γίνονται εντονότερα είτε όταν η

επιχείρηση μεγαλώνει σημαντικά είτε όταν εισέρχονται και επόμενες γενιές μέσα στην οικογενειακή επιχείρηση. Ο παράλληλος σχεδιασμός αποτελεί μια επιτυχημένη συνταγή για την επίτευξη

ισορροπίας μεταξύ οικογένειας και επιχείρησης, αφορά την οικογενειακή στρατηγική και είναι ο μηχανισμός συντονισμού οικογένειας και επιχείρησης. Ο συντονισμός γίνεται με βάση το όραμα και την τακτική

με τις προκλήσεις που αυτά συνεπάγονται, π.χ. οικογενειακό όραμα (ή οράματα όταν μπαίνουν στην επιχείρηση οι διάδοχοι με τις οικογένειες τους) έναντι επιχειρηματικού, οικογενειακών αξιών έναντι επιχειρηματικών, κοκ. Η εταιρική στρατηγική αναφέρεται σε διαφορετικές προκλήσεις (ενδεικτικά το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οι επιχειρηματικές δυναμικές ικανότητες κοκ). Η οικογενειακή στρατηγική συνδυάζει τα παραπάνω για να εξασφαλίσει το μέλλον σε βάθος χρόνου της εταιρείας. Ο παράλληλος σχεδιασμός θεωρεί την επιχείρηση ως ένα δυναμικό σύστημα σε συνεχή επικοινωνία και αλληλεπίδραση με το εξωτερικό του περιβάλλον όπου κάθε προσπάθεια διαχείρισης της επιχείρησης θα πρέπει να περιλαμβάνει και μια ανάλογη προσπάθεια διαχείρισης της οικογένειας. Το μοντέλο διευκολύνει την επικοινωνία αναφορικά με τη δυναμική της επιχείρησης, όπως υποστηρίζεται από τον τρόπο επένδυσης του ανθρώπινου και χρηματοοικονομικού της κεφαλαίου από την ίδια την οικογένεια. Η συστηματική αυτή προσέγγιση λύνει επιπλέον θέματα κατανομής των ρόλων των μελών της Οικογένειας μέσα στην Επιχείρηση, διαχείρισης συγκρούσεων, αλλά και του καυτού ζητήματος της Διαδοχής, αξιοποιώντας παράλληλα τα πολύ ισχυρά πλεονεκτήματα των οικογενειακών επιχειρήσεων. Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της για ενημέρωση και εκπαίδευση των επιχειρήσεων Μελών της και με στόχο να δώσει τα απαραίτητα εφόδια και να προωθήσει στρατηγικές που θα βοηθήσουν τις επιχειρήσεις όχι απλά να επιβιώσουν, αλλά να αναπτυχθούν μακροπρόθεσμα, με σεβασμό στον δικό τους χαρακτήρα και όραμα, διοργανώνει τακτικά ημερίδες και εκπαιδευτικά προγράμματα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα εκπαιδευτικά προγράμματα, υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΟΕΒ www.oeb.org.cy *Λειτουργός Τμήμα Μελετών Κατάρτισης & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων ΟΕΒ

Της Μαρία Πειραιά*

